

Wat is inspiratie?

Pag. 90: "In het Woord was leven en het leven was het licht der mensen; en het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet gegrepen."
(Johannes 1:4,5)

Rechts: Als Jezus Christus, het vleesgeworden Woord van God, op aarde wandelt, breekt het licht door in de duisternis. Zelfs de dood moet wijken. De opwekking van Lazarus legt daar een sprekend getuigenis van af. Rembrandt maakte hiervan een schilderij in Leiden en twee etsen in Amsterdam. Een detail van één der etsen (1642) is hier afgebeeld en bevindt zich in het Rijksprentenkabinet in Amsterdam. Zoals Jezus Christus waarachtig God is in mensengestalte, zo is de Bijbel Gods Woord gevat in menselijke woorden.

Dit hoofdstuk sluit onmiddellijk aan bij het vorige. Dáár hebben we immers gezien dat bepaalde boeken *canoniek* verklaard werden omdat ze *goddelijk gezag* bleken te hebben. Nú gaan we een stap verder en willen we laten zien dat bepaalde boeken *goddelijk gezag* hebben doordat zij door God *geïnspireerd* bleken te zijn. Achter het probleem van „canoniek of apocrief” ligt dus in feite het probleem van de „inspiratie”, en daarop zullen we nu dus moeten ingaan. Het is één van de meest fundamentele en actuele vraagstukken in de tegenwoordige christenheid, omdat zoveel andere kwesties er direct mee samenhangen, zoals de betrouwbaarheid, de onfeilbaarheid, het absolute gezag van de Bijbel. Geeft de Bijbel ons goddelijke boodschappen in menselijke, dus feilbare vorm? Of zijn ook alle afzonderlijke woorden door God ingegeven en dus belangrijk en onfeilbaar? Waren de bijbelschrijvers dan „schrijfmachines” die slechts blindelings registreerden wat God hun dicteerde? Dat zijn de vragen waarmee we te maken krijgen en waarvan de wijze van beantwoording zo’n grote rol speelt in de tegenwoordige theologie, zoals we ook verder in de hoofdstukken 7 en 8 zullen zien.

Het terrein voor ons onderzoek is natuurlijk de Bijbel, want de Bijbel betuigt zelf talloze malen dat hij door God geïnspireerd is (al komt dit woord zelf in onze Nederlandse bijbelvertalingen niet voor). Dit is maar niet een soort „dichterlijke inspiratie” die over de bijbelschrijvers kwam, maar door de Geest gedreven schreven zij woorden op die elk rechtstreeks van God afkomstig waren. We kunnen dit het beste zien door eerst enkele van de speciale schriftplaatsen die in het Nieuwe Testament over de inspiratie handelen, nader te bestuderen.

Sluutelteksten

De belangrijkste passage vinden we in 2 Timótheüs 3:16, die we uit de Statenvertaling citeren: „Heel de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is”. De Nieuwe Vertaling van het N.B.G. heeft hier: „Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig” enz.; deze vertaling moet volgens ons afgewezen worden, al gaan we hier niet op de argumenten in (zie o.a. Korte Verklaring, Bouma; Kok-Commentaar, Ridderbos). Het gaat nu om het punt dat hier een bijzonder kenmerk gegeven wordt van „de Schrift” (een bekende uitdrukking voor de Bijbel: zie o.a. Johannes 7:38,42; 10:35; Galáten 3:8,22; of voor afzonderlijke bijbelplaatsen: zie o.a. Lucas 4:21; Johannes 19:37; Handelingen 8:35). Dat kenmerk is dat de Schrift „van God ingegeven” is. Dat is in het Grieks één woord: *theopneustos*, dat letterlijk betekent: „God-geblazen”. Dit betekent ten eerste dat de Schrift oftewel de „Heilige Schriften” (2 Timótheüs 3:15) door God zijn „uitgeblazen”, d.w.z. van Hem zijn uitgegaan; het zijn Zijn woorden, zoals Hij wilde dat ze opgeschreven zouden worden. Ten tweede zijn het de woorden die Hij heeft „ingeblazen”, wat wil zeggen dat Hij ze door middel van menselijke instrumenten (profeten en apostelen) in schrift heeft laten vastleggen; dat is „de inblazing des Almachtigen” (vgl. Job 32:8; Statenvertaling).

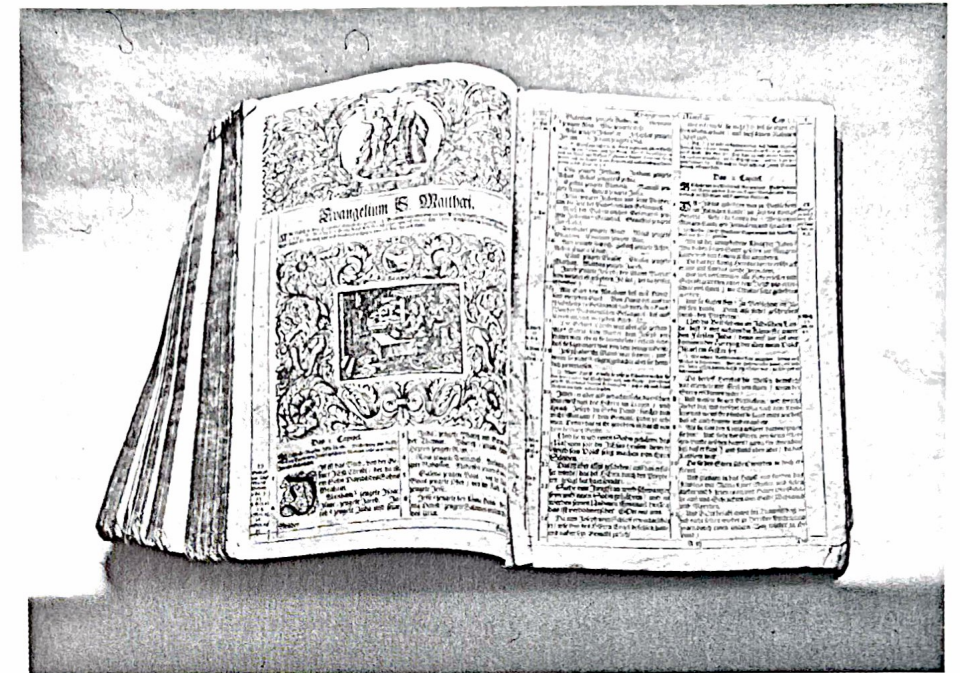
Inspiratie is dus de werkzaamheid van God door de bijbelschrijvers, en wel op een manier die nader wordt uiteengezet in 1 Petrus 1:10,11: „Naar deze zaligheid hebben gezocht en gevorst de profeten, die van de voor u bestemde genade geprofeteerd hebben, terwijl zij naspeurden, op welke of hoedanige tijd de *Geest van Christus in hen doelde*, toen Hij vooraf getuigenis gaf van al het lijden, dat over Christus zou komen, en van al de heerlijkheid daarna”. Hieruit leren we dus verder, dat (a) inspiratie geschiedt door de werking van de Heilige Geest die in de bijbelschrijvers is, (b) Hij hen leidt in het opschrijven van onfeilbare waarheid waarvan de vervulling zeker is, en (c) Zijn activiteit hierin zo uitgesproken is, dat de menselijke schrijvers soms zelf niet eens begrepen, wat deze goddelijk ingegeven woorden eigenlijk betekenden. In 2 Petrus 1:21 vinden we een andere belangrijke passage over de inspiratie: „Nooit is profetie voortgekomen uit de wil van een mens, maar door de Heilige Geest gedreven, hebben mensen van Godswege gesproken”. Hieruit zien we dat de bijbelboeken niet geschreven werden op eigen initiatief van de schrijvers, maar dat de profeten (in de ruimste zin een aanduiding voor alle bijbelschrijvers; zie hoofdstuk 5) door de Heilige Geest „gedreven” werden, ja, letterlijk „gedragen, meegevoerd” werden, als bladeren door de wind. Inspiratie is de „voortdrijving” van de Geest, zodat het is door Zijn kracht, niet door de wil van de bijbelschrijvers, zodat dezen ook niet hún ideeën opschreven, maar de gedachten van God tot uitdrukking brachten in woorden die door Hem waren uitgekozen. Dáárom is het „dat geen profetie der Schrift een eigenmachtige uitlegging toelaat” (2 Petrus 1:20); het gaat om de woorden van God Zelf. Die woorden hebben daarom goddelijk gezag, zoals we ook zagen in 2 Timótheüs 3:16: die goddelijk geïnspireerde Schrift is nuttig om ermee te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid.

We kunnen nu onze definitie van de inspiratie nog wat toespitsen: de Bijbel is geïnspireerd in die zin dat door de Heilige Geest gedreven mannen „God-geblazen” woorden hebben opgeschreven die goddelijk gezag over de mens bezitten. We moeten er daarbij op letten dat 2 Timótheüs 3:16 zegt dat de *Schrift* geïnspireerd is, niet de schrijvers. Die bijbelschrijvers zullen in sommige gevallen nog méér boeken geschreven hebben, maar die waren niet geïnspireerd; die schrijvers hebben zelfs als gelovigen toch menige handeling verricht die volkomen verkeerd was, denken we maar aan Mozes, David of Petrus. Nee, de bijbelboeken die zij schreven, die zijn „God-geblazen” – maar toch waren ook de schrijvers er geheel bij betrokken, want zij waren „door de Heilige Geest gedreven” en we lezen dat „de Geest van Christus in hen” werkte. Er zijn dus drie elementen in het proces van de inspiratie:

De taal die de Bijbel gebruikt, is de taal van alledag. Het is geen wetenschappelijke taal en verouderd dus niet. Mensen van alle eeuwen uit allerlei culturen kunnen Gods Woord begrijpen. De woorden van de Bijbel zijn door God geïnspireerd. De inspiratie van de Bijbel is geen garantie dat zij die erin lezen, ook verstaan wat ze lezen. Daarvoor is goddelijke verlichting van hart en verstand nodig. Alleen de oorspronkelijk geschreven bijbeltekst is goddelijk geïnspireerd; vertalingen, hoe goed en letterlijk ook, zijn dat niet op dezelfde manier. Afgebeeld is een uitgave van de Lutherbijbel, die de Reformatie in Duitssprekende gebieden sterk bevorderde.

(a) het *goddelijk auteurschap*. Het Woord is van God uitgegaan, „uitgeblazen”, het zijn letterlijk Zijn woorden die in de Schrift zijn neergelegd; Hij is de bron en de oorzaak van de Heilige Schriften;

(b) het *menselijk instrument*. Voor het neerschrijven van het goddelijk Woord maakte God gebruik van mensen die Zijn woorden opschreven; niet dat deze mensen slechts als „schrijfmachines” fungeerden, want (zoals we nader zullen zien) zij schreven met behoud van hun eigen stijl en woordenschat en God gebruikte hun persoonlijkheid om Zijn gedachten bekend te maken; zij gaven een verschillend geluid, zoals een fluit en een hobo een verschillend geluid geven – maar het was God die op deze instrumenten „blies” zodat zij precies die melodieën voortbrachten die Hij wilde (vgl. 1 Corinthiërs 14:7, in ander verband):

(c) het *geschreven resultaat*. Het product van het „blazen” van God en het „gedreven zijn” van de schrijvers is een geschreven boek met goddelijk gezag, dat zoals we in 2 Timótheüs 3:16 zagen het laatste woord heeft in leerstellige, zedelijke, of wat voor kwesties dan ook. Niet alles wat de bijbelschrijvers gezegd of geschreven hebben, heeft dit gezag, want (strikt genomen) zijn niet zij geïnspireerd, maar de „Heilige Schriften” die zij geschreven hebben, zijn „God-geblazen”.

Verschil met openbaring en verlichting

Er is nog een andere, heel belangrijke schriftplaats over de inspiratie, die tevens licht werpt op twee begrippen, „openbaring” en „verlichting”, die van de inspiratie scherp onderscheiden moeten worden. Die plaats is 1 Corinthiërs 2:10-16: „Want óns heeft God het geopenbaard door de Geest. Want de Geest doorzoekt alle dingen, zelfs de diepten Gods. Wie toch onder de mensen weet, wat in een mens is, dan des mensen eigen geest, die in hem is? Zo weet ook niemand, wat in God is, dan de Geest Gods. Wij nu hebben niet de geest der wereld ontvangen, maar de Geest uit God, opdat wij zouden weten, wat ons door God in genade geschonken is. Hiervan spreken wij dan ook met woorden, die niet door menselijke wijsheid, maar door de Geest geleerd zijn, zodat wij het geestelijke met het geestelijke vergelijken. Doch een ongeestelijk mens aanvaardt niet hetgeen van de Geest Gods is, want het is hem dwaasheid en hij kan het niet verstaan, omdat het slechts geestelijk te beoordelen is. Maar de geestelijke mens beoordeelt alle dingen, zelf echter wordt hij door niemand beoordeeld. Want wie kent de zin des Heren, dat hij

Hem zou voorlichten? Maar wij hebben de zin van Christus”.

In dit belangrijke gedeelte wordt achtereenvolgens gesproken over wat we de openbaring, de inspiratie en de verlichting genoemd hebben. Bij alle drie speelt de Heilige Geest een beslissende rol. Ten eerste heeft God aan de gelovigen de waarheid geopenbaard (ontvouwd, onthuld, bekend gemaakt) door Zijn Geest. God de Heilige Geest kent immers de diepten van God en is dus in staat ons die te openbaren. Maar dan zien wij ten tweede, dat de Geest de waarheid niet alleen ontvouwd heeft, maar ook gewerkt heeft *in* degenen tot wie die openbaring kwam, dus in het bijzonder (hier) de apostelen. Zij hebben de Geest uit God ontvangen, zodat zij de waarheid niet alleen hóorden, maar ook *wisten* wat hun door God in genade geschonken was en daarvan ook konden *spreken* met woorden die evenzeer door deze Geest gewerkt waren, dus geïnspireerd. Daar het één en dezelfde Geest is die dit alles werkt, zijn dus de Schriften van deze apostelen even zuiver, even geïnspireerd, even gezaghebbend als de openbaring die tot hen kwam.

We stuiten hier nog op een nieuwe vertaalmoeilijkheid, maar uit de samenhang schijnt het ons toe dat we het slot van vers 13 („het geestelijke met het geestelijke vergelijken”) het beste als volgt kunnen weergeven: (a) „zodat wij geestelijke (dingen) door (in) geestelijke (woorden) meedelen (of: vervatten”); óf (b) „zodat wij geestelijke (dingen) aan geestelijke (personen) verklaren” (vgl. o.a. Leidse vertaling en kanttekeningen Statenvertaling). In de eerste vertaling gaat het om de inspiratie: de geestelijke dingen waarover de bijbelschrijvers spreken, zijn niet in menselijke, feilbare vormen vervat, maar in geestelijke, dus goddelijk geïnspireerde woorden. De „vorm” is even onfeilbaar en gezaghebbend als de „inhoud” (voorzover we die begrippen al echt kunnen onderscheiden), want beide zijn geestelijk, door Gods Geest gewerkt. In de tweede vertaling gaat het om de verlichting: niet ieder mens kan geestelijke dingen verstaan, maar alleen aan geestelijke personen kunnen ze uitgelegd worden. Dat betekent (zoals vs. 14-16 verder duidelijk maakt) dat de Geest van God niet alleen voor de openbaring van Gods waarheid en voor de inspiratie van de Heilige Schriften nodig is, maar ook voor degene tot wie dat Woord van God komt. Hij moet „geestelijk” zijn, verlicht door de Heilige Geest, want de waarheid kan alleen „geestelijk”, door het licht van de Heilige Geest, beoordeeld en verstaan worden. Wie deze geestelijke verlichting bezit, heeft de „zin” (het inzicht) van Christus.

Inspiratie verschilt dus van openbaring en van verlichting. God heeft „eertijds vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken in de profeten” (Hebreeën 1: 1) – dat is openbaring; maar als al deze profeten al hun openbaringen gewoon hadden opgeschreven, zou dat niet zonder meer „Heilige Schrift” hebben opgeleverd. Daarvoor was bóven de openbaring „inspiratie” nodig. Openbaring is de goddelijke onthulling van de waarheid, inspiratie is de goddelijke registratie van de waarheid. Er is veel aan de profeten geopenbaard dat niet in geïnspireerde Schriften is vastgelegd; en er zijn heel wat geïnspireerde Schriften in de Bijbel die helemaal geen nieuwe openbaringen bevatten. Maar inspiratie is ook onderscheiden van verlichting. De inspiratie van de Schrift is geen garantie dat zij die de Schrift lezen, die ook zullen verstaan. Daarvoor is verlichting van hart en verstand nodig (vgl. Lucas 24: 31, 32, 45). Zoals we zagen begrepen zelfs de bijbelschrijvers niet alles wat ze opschreven. Toch waren hun Schriften ten volle geïnspireerd. Er zijn namelijk wel gradaties in verlichting, maar niet in inspiratie. De apostelen waren meer verlicht dan David, en deze was meer verlicht dan Bileam, maar de woorden die we in de Schrift van Bileam, David en Paulus vinden, zijn precies even geïnspireerd, even goddelijk en even gezaghebbend.

Kenmerken van de inspiratie

We hebben nu gewezen op drie aspecten van de inspiratie (God de Auteur, het menselijk instrument en het geschreven resultaat) en het verschil tussen inspiratie enerzijds en openbaring en verlichting anderzijds. We moeten nu wat nader op de aard en de karaktertrekken van het werk van de inspiratie

ingaan, en wel allereerst door te wijzen op twee hoofdkenmerken:

(a) inspiratie is *woordelijk*, zelfs de afzonderlijke woorden van de oorspronkelijk geschreven bijbeltekst zijn door God geïnspireerd;

(b) inspiratie is *volledig*, d.w.z. elk gedeelte van de bijbeltekst is door God geïnspireerd.

Opmerking: deze twee kenmerken samen betekenen dat *elk woord* van de oorspronkelijk geschreven bijbeltekst geïnspireerd is; we spreken hier uitdrukkelijk over de „oorspronkelijk geschreven” tekst, omdat er in de latere handschriften (hoofdstuk 3 en 4) en in de vertalingen (hoofdstuk 2) vergissingen kunnen voorkomen.

Wat leert de Schrift zelf ons over haar *woordelijke* inspiratie? Zij maakt ons volkomen duidelijk dat niet slechts haar inhoud (haar boodschap, haar ke-

De opgestane Heiland verschijnt aan Maria Magdalena, door Rembrandt afgebeeld als tuinman met hoed en schop (Rijksprentenkabinet, Amsterdam).

Na Zijn verrijzenis uit het graf beveelt Hij Zijn volgelingen Zijn getuigen te zijn, tot aan het uiterste der aarde (Handelingen 1: 1-11).

Inspiratie betekent „ingebazen”. Inspiratie van de Bijbel is woordelijk en volledig. Niet slechts de inhoud, de boodschap ervan is geïnspireerd, maar ook de vorm, de bewoordingen. Het is het werk van de Heilige Geest. „Heel de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is, opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerust.” (2 Timótheüs 3:16,17, Statenvertaling) „De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt of waar hij heen gaat; zó is een ieder, die uit de Geest geboren is.” (Johannes 3:8)

rygma = verkondiging), maar ook haar vorm (haar bewoording) goddelijk geïnspireerd is. Honderden keren lezen wij in het Oude Testament dat het woord van Jahweh tot de profeten kwam. Mozes schreef al de woorden van Jahweh op (Exodus 24: 4). David sprak het belangrijke woord: „De Geest des HEREN spreekt door mij, Zijn woord is op mijn tong” (2 Samuël 23: 2). En tot de profeet Jeremia sprak Jahweh: „Ga in de voorhof van het huis des HEREN staan en spreek tegen alle steden van Juda, die komen om zich in het huis des HEREN neer te buigen, *al de woorden* die Ik u gebied tot hen te spreken; *doe er geen woord af*” (Jeremia 26: 2). Dit waren de woorden die Jeremia later in een boek moest schrijven: „Neem een boekrol en schrijf daarop *al de woorden* die Ik tot u over Israël, Juda en alle volken gesproken heb, sedert de dag dat Ik tot u gesproken heb, sedert de tijd van Josia tot op heden” (Jeremia 36: 2).

In het Nieuwe Testament is het precies zo. We vonden al in 1 Corinthiërs 2 dat de inspiratie geschiedt „met woorden, die niet door menselijke wijsheid, maar door de Geest geleerd zijn, zodat wij geestelijke (dingen) in geestelijke (woorden) vervatten” (vs. 13). In Openbaring 22: 19 waarschuwt Johannes: „Indien iemand afneemt van de woorden van het boek dezer profetie, God zal zijn deel afnemen van het geboomte des levens”. En het is Christus Zelf die ons betuigt dat deze woordelijke inspiratie zelfs de letters en leestekens onaanastbaar maakt: „Want voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet één jota of één tittel vergaan van de wet (hier waarschijnlijk het hele Oude Testament; zie onder), eer alles zal zijn geschied” (Matthéüs 5: 18). Even zeker betuigt de Schrift van zichzelf dat de inspiratie *volledig* is: geen

bijbelgedeelte is van deze inspiratie uitgezonderd. „*Alle Schrift* (of: *Heel de Schrift*; of: *Elk Schriftwoord*) is van God ingegeven”, en juist daarom heeft elk woord van de Heilige Schriften goddelijk gezag tot onderrichting, weerlegging, verbetering en opvoeding (2 Timótheüs 3:16). Vandaar dat Paulus ook kan schrijven: „*Al* wat tevoren geschreven is, werd tot ons onderricht geschreven, opdat wij in de weg der volharding en van de vertroosting der *Schriften* de hoop zouden vasthouden” (Romeinen 15:4). Vandaar ook de onverbreekelijke eenheid van de Schriften, die daarom samengevat kunnen worden als „de Schrift” (enkelvoud!), waarvan Christus zei: „De Schrift kan niet gebroken worden” (Johannes 10:35). De volledige inspiratie van de Schrift maakt haar één en onverbreekelijk, zodat het absoluut ontoelaatbaar is ook maar iets van de woorden van de Schrift af te doen of daaraan toe te doen (vgl. Deuteronomium 4:2; Openbaring 22:18,19).

Afwijkende inspiratie-theorieën

Uit het bovenstaande blijkt dat wij de Bijbel aanvaardden als het onfeilbare, gezaghebbende, volledig geïnspireerde Woord van God. Dit was het algemene inzicht in de christelijke kerk gedurende meer dan 18 eeuwen. Wel ontstonden er dikwijls problemen wanneer men zich trachtte voor te stellen hoe de Bijbel enerzijds woordelijk door God geïnspireerd kan zijn en anderzijds duidelijk is samengesteld door menselijke schrijvers met een verschillende stijl en woordenschat. Uiteindelijk is dit ook een vraagstuk dat wij nooit helemaal kunnen oplossen, omdat wij het werk van Gods Geest niet kunnen begrijpen. Het is hier als met het aandeel van Gods Geest in de wedergeboorte: „De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt of waar hij heen gaat; zó is een ieder, die uit de Geest geboren is” (Johannes 3:8). Het woord voor „wind” is hier hetzelfde als dat voor „geest”; de passage herinnert ons aan „God-geblazen” (2 Timótheüs 3:16) en „door de Heilige Geest (als door een wind) voortgedragen” (2 Petrus 1:21). Het „hoe” van Nicodémus (Johannes 3:4) is daarom even dwaas als te vragen naar het „hoe” van de dodenopwekking (1 Corinthiërs 15:35,36), dat ook een ondoorgrondelijk werk van Gods Geest is (Romeinen 8:11), of te vragen naar het „hoe” van de inspiratie . . .

Dat neemt niet weg dat we nauwkeurig mogen en moeten onderzoeken wat de Bijbel ons over zijn inspiratie meedeelt. Daarbij moeten wij onverkort vasthouden zowel aan wat de Schrift ons leert over haar volledige, woordelijke inspiratie, als aan wat zij ons duidelijk maakt over het „menselijk element” in de Bijbel dat zichtbaar wordt in stijl, woordgebruik en persoonlijkheid van de bijbelschrijvers. Dát is nu juist het wonder van de Bijbel, dat hij volledig een menselijk boek is én tegelijkertijd volledig een goddelijk onfeilbaar boek! Dit wonder van het geschreven Woord van God is evenzeer een wonder als dat van Christus, het vleesgeworden Woord van God (Johannes 1:1-14), die evenzeer volkomen Mens én volkomen God was en is. De Heilige Geest die over Maria kwam, zodat de heilige Mens die uit haar verwekt werd, de Zoon van God was (Lucas 1:35), was dezelfde Geest die mensen dreef zodat zij goddelijke profetie voortbrachten (2 Petrus 1:21).

Precies zoals men in de kerkgeschiedenis het wonder van de persoon van Christus trachtte te verklaren door óf Zijn mensheid óf Zijn godheid te verdoezelen, zo ging het ook met de Bijbel. Óf men redeneerde het menselijk element in de Bijbel weg, óf men tastte de volledige, woordelijke inspiratie van de Bijbel aan. In het eerste geval kwam men tot wat men wel de leer van een „mechanische inspiratie” noemt, waarbij de persoonlijkheid van de bijbelschrijvers geheel zou zijn uitgeschakeld en dezen niets anders dan secretarissen geweest zouden zijn die blindelings het goddelijk dictaat opnamen. Zelfs het oppervlakkigste onderzoek van de Bijbel toont echter al direct aan dat deze opvatting onjuist moet zijn. In elk bijbelboek herkent men de stijl, de gemoedstoestand (zie bijv. Jeremia 18:19-23; Galáten 3:1-5; 4:12-20; 5:12), de tijdsomstandigheden en de omgeving van de schrijver. Bij een mechanische inspiratie zouden alle bijbelboeken volkomen gelijkvormig zijn

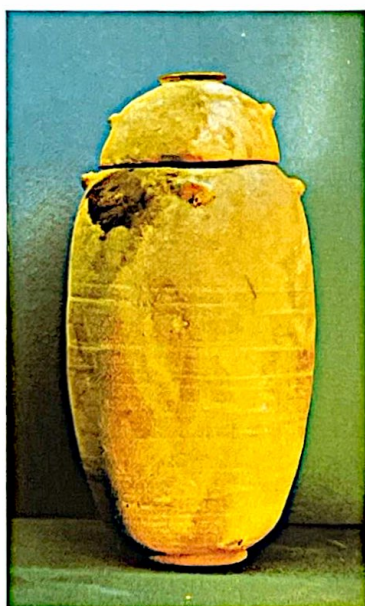
en dat zijn zij nu juist niet. Een „automatisch dictaat” komt wél voor op het terrein van het spiritisme (dus van het occulte, het demonische), maar in de Schrift geldt: „De geesten der profeten zijn aan de profeten onderworpen” (1 Corinthiërs 14:32), d.w.z. het profeteren gaat niet buiten de wil en de persoonlijkheid van de profeet om. Een spiritistische inspiratie is én God én de mens onwaardig. God heeft de mens naar Zijn beeld geschapen en maakt gebruik van diens bekwaamheid (bijv. tot het verrichten van vóóronderzoek; vgl. Lucas 1:1-4) en persoonlijkheid; maar de inspiratie garandeert daarbij dat de mens die woorden opschrijft die God (rekening houdend met het „instrument” dat Hij „bespeelt”) wil dat hij opschrijft en menselijke feilen voorkomen worden. God wil geen „medium” als Zijn instrument, maar een volledige „mens”.

Als Rembrandt zijn moeder schildert die in de Bijbel leest, is het Woord het licht in de duisternis van het schilderij. Hoe geïnspireerd een kunstenaar ook is, het is een andere inspiratie dan die waarmee de bijbelschrijvers hun werk deden. Om zelf te ontdekken wat het betekent dat de Bijbel goddelijk geïnspireerd is, is het nodig de Bijbel te gaan lezen en God te bidden om Zijn verlichting.

Maar nu zijn er ook anderen die het wonder van het volledig menselijke én het volledig goddelijke van de Bijbel niet kunnen aanvaarden en die tegenwerpen dat, als er een menselijk element in de Bijbel is, de Bijbel dan noodzakelijkerwijs feilbaar moet zijn naar normale menselijke criteria. Dat wil dan zeggen dat een zo oud boek als de Bijbel historisch en wetenschappelijk onbetrouwbaar of zelfs niet ter zake doende zou zijn en dat men mag verwachten dat hij mythen, legenden, vrome overdrijvingen en zakelijke tegenstrijdigheden bevat. Dit brengt ons op het terrein van de „bijbelkritiek” die wij in de hoofdstukken 7 en 8 uitvoeriger zullen behandelen. We kunnen op dit ogenblik de afwijkende theorieën het beste overzien als we ervan uitgaan dat naar onze vaste geloofsovertuiging de Bijbel het Woord van God *is*; dat betekent dat elk woord van de Bijbel (d.w.z. van de oorspronkelijk geschreven tekst) tot dat Woord van God behoort. Daartegenover nu staat het (19e-eeuwse) *modernisme* met zijn opvatting dat de Bijbel alleen het Woord van God *bevat* en ten tweede de (20e-eeuwse) *neo-orthodoxie* met haar opvatting dat de Bijbel onder bepaalde omstandigheden het Woord van God *wordt*.

(a) **Modernisme.** Bepaalde delen van de Bijbel zouden goddelijk gezaghebbend zijn, maar vele delen zouden menselijk en gebrekkig zijn (d.w.z. historisch en wetenschappelijk onbetrouwbaar en achterhaald). De wél geïnspireerde delen zouden dan door een soort goddelijke „verlichting” (volgens sommigen zelfs niet meer dan een soort religieuze intuïtie) zijn neergeschreven, en dat in verschillende gradaties zodat ook deze geïnspireerde gedeelten in meerdere of mindere mate vermengd zijn met godsdienstige dwalingen en primitieve wereldbeschouwingen.

Een van de kruiken waarin de Dode-Zeerollen gevonden zijn (Louvre, Parijs). Sommigen menen dat hierbij ook enkele fragmenten van het Nieuwe Testament waren, die erop zouden wijzen dat delen van het Nieuwe Testament enkele jaren na Jezus' dood en opstanding geschreven zijn. (zie: *The First New Testament*, David Estrada & William White, Jr.) Anderen wijzen deze interpretatie van deze kleine fragmenten resoluut van de hand en zijn ervan overtuigd dat slechts oude rollen van het Oude Testament gevonden zijn, naast andere oud-joodse geschriften.

(b) **Neo-orthodoxie.** Volgens deze opvatting zouden we geen onderscheid moeten maken tussen geïnspireerde en niet-geïnspireerde gedeelten van de Bijbel, ook niet moeten zeggen dat de Bijbel als zodanig de openbaring van God is, maar God openbaart Zich aan ons *door* de Bijbel, in een persoonlijke ontmoeting met de mens. Via dit feilbare, onvolmaakte boek onderscheidt de mens in de geloofsbeleving toch de stem van God. De Bijbel is niet Gods openbaring, maar het verslag van vroegere persoonlijke openbaringen van God aan mensen; die openbaring was volmaakt, dat verslag is gebrekkig. Maar God kan tegenover de mens die Hem in het geloof ontmoet, door die gebrekkigheid heenbreken en zo kan op dat moment de Bijbel het Woord van God voor de gelovige *worden*. In de extremere vorm van dit type denken (de *ontmythologiserings*theologie) worden alle objectieve, historische uitspraken van de Bijbel als op zich niet ter zake doende afgewezen; dit zou slechts de mythische vorm zijn die eraf gepeld moet worden om de ware religieuze („existentiële”) kern van de bijbelse boodschap te vinden. De Bijbel kan dus voor ons Woord van God *worden* als hij op de correcte manier ontmythologiseerd wordt en uiteindelijk de kern van absolute liefde wordt blootgelegd zoals die vervat is in de mythe van Gods onzelfzuchtige liefde in Christus. De behandeling en weerlegging van deze visies moet wachten tot volgende hoofdstukken, waar wij willen aantonen dat (1) deze opvattingen volledig in strijd zijn met de uitdrukkelijke uitspraken van de Bijbel zelf, dat (2) zij tot grote inconsequenties leiden en dat (3) zij uiteindelijk stelen op een vals-wenschappelijk wereldbeeld en op filosofische uitgangspunten die afgewezen moeten worden. In dit hoofdstuk willen wij wél aandacht schenken aan enkele bezwaren die de aanhangers van deze alternatieve opvattingen en anderen hebben aangevoerd tegen de inspiratieleer zoals wij die hierboven hebben beschreven.

Zogenaamde bezwaren tegen een woordelijke, volledige inspiratie

We zullen hier in het kort zes bezwaren de revue laten passeren:

(1) „Hoe kunnen we geloven dat de oorspronkelijk geschreven bijbeltekst onfeilbaar was als we die tekst niet meer bezitten?” – Het antwoord is eenvoudig: het is juist het indrukwekkende wonder van de overlevering van de bijbeltekst dat wij de oorspronkelijke tekst op enkele details na geheel kunnen reconstrueren (zie hoofdstuk 3 en 4); daaruit zien we juist hoeveel belang God erin gesteld heeft dat wij de woordelijk nauwkeurige bijbeltekst in handen zouden hebben, ook al heeft Hij anderzijds verhinderd dat de oorspronkelijke manuscripten bewaard gebleven zijn (wellicht om ze voor afgoderij te behoeden; vgl. 2 Koningen 18:4).

(2) „Hoe kunnen vele slechte of leugenachtige uitspraken die in de Bijbel vermeld staan, geïnspireerd zijn?” – Inderdaad vinden wij vele woorden van ongelovigen (zoals de gemeentesecretaris van Efeze, de garnizoenscommandant van Jeruzalem en de advocaat Tertullus; Handelingen 19, 23 en 24) en zelfs geheel verkeerde uitspraken van gelovigen (zoals de verloochening van Petrus) in de Bijbel. We vinden er woorden uitgesproken door de satan, lange (deels verkeerde) toespraken van de vrienden van Job, en zelfs de uitspraak: „Er is geen God” (maar dan wel gesproken door een dwaas: Psalm 14 en 53). Maar inspiratie heeft helemaal niets te maken met de personen die deze woorden uitspraken! Niet zij waren geïnspireerd (uiteraard), maar de Schriften die onder leiding van de Heilige Geest deze woorden getrouw weergegeven hebben, precies zoals God dat wilde en voor ons nuttig achtte. De Bijbel *citeert* dus wel leugens (bijv. Genesis 3:4), maar *leert* geen leugens! Hij vermeldt juist leugens om ons voor die leugens te waarschuwen.

(3) „Is het gebruik van verschillende stijlen door verschillende bijbelschrijvers niet een bewijs tegen de inspiratie door één goddelijke Auteur?” – Nee, integendeel; God werd niet „gehinderd” door de verschillende persoonlijkheden van de schrijvers, maar maakte er juist ten volle gebruik van. Zo liet Hij vier Evangelieën schrijven – omdat één Evangelie nooit de rijkdom van de persoon en het werk van Christus recht had kunnen laten wedervaren – en wel

precies door de geschikte personen: juist de bekeerde joodse collaborateur Mattheüs schreef het Evangelie over de Koning van Israël; de ontrouwe maar herstelde dienstknecht Marcus schreef over de ware Dienstknecht van God; de „geliefde geneesheer” Lucas schreef over de Mens die Gods barmhartigheid kwam openbaren; en de apostel der liefde, Johannes, schreef over de Zoon van Gods liefde. En dit is nog maar één voorbeeld van de wijze waarop God gebruik maakte van de „toonvang” en „klankkleur” van Zijn instrumenten, terwijl Hij toch Zelf geheel de melodieën en harmonieën bepaalde. (4) „Paulus maakt toch zelf duidelijk dat niet al zijn uitspraken in zijn brieven geïnspireerd zijn?” – Het beroemde voorbeeld hier is 1 Corinthiërs 7 waar Paulus onderscheid maakt tussen wat hijzelf zegt (vs. 6, 12, 25) en wat de Here zegt (vs. 10). Daar een moeilijkheid in te zien geeft weer blijk van een verkeerd

De apostel Johannes, hier afgebeeld op een kostbaar antiek ikoon, is de apostel der liefde (Johannes 13:23 en 21:20) en hij schrijft over de Zoon van Gods liefde. Hij is degene aan wiens zorg Jezus Zijn moeder Maria toevertrouwt (Johannes 19:26,27). Hij ziet met eigen ogen het lege graf en gelooft (Johannes 20:8) en tenslotte is hij degene die in het laatste bijbelboek – de Openbaring van Jezus Christus aan Johannes – de Opgestane zien mag in Zijn komende heerlijkheid (Openbaring 1:9-20).

beeld van wat inspiratie is en het niet zien van het onderscheid tussen inspiratie en openbaring. Alles wat in de Schrift staat, is geïnspireerd, maar niet elk schriftwoord berust op een afzonderlijke, directe „openbaring” van God. Over het gebonden zijn van de echtgenote aan haar man bezat Paulus (mede vanuit het Oude Testament) een uitdrukkelijke openbaring, een gebod des Heren (vs. 10; vgl. 11:23; 14:37; vgl. Mattheüs 5:31,32; 19:3-9); in andere gevallen bezat hij niet zo'n uitdrukkelijk gebod, maar kon hij als iemand die „ook de Geest Gods had” (vs. 40) toch Gods gedachten over verschillende kwesties geven (vgl. vs. 17b; 4:17). Maar of hij nu over een bepaalde zaak een bijzondere openbaring bezat of niet, alles wat hij in 1 Corinthiërs 7 *opschreef*, was geheel geïnspireerd; het was de Heilige Geest die hem ingaf wat hij over de verschillende kwesties moest schrijven, hetzij het gebod van de Here hetzij zijn eigen (door de Geest gewerkte) gedachten. (5) „Komen er in de Bijbel niet talloze tegenstrijdigheden voor die de inspiratie ongeloofwaardig maken?” – Dit is een wel zeer geliefkoosd argument, en velen hebben zich dan ook uitgeput in het verstrekken van lange lijsten van zulke tegenstrijdige uitspraken. In dit kort bestek kunnen we natuurlijk niet al die zogenaamde tegenstrijdigheden behandelen, maar wel kunnen we enkele „rubrieken” opsommen waartoe deze veronderstelde moeilijkheden herleid kunnen worden; de oplossing ervan blijkt dan vaak heel eenvoudig te zijn: a. Fouten in de gebruikte handschriften (gewoonlijk door de tekstkritiek te corrigeren) en fouten of zwakheden in vertalingen (bijv. het niet tot uitdrukking komen van onderscheiden woorden en zinsconstructies in de grondtekst).

“Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten in de buik van het zeemonster was, zo zal de Zoon des mensen in het hart der aarde zijn, drie dagen en drie nachten.” (Matthëüs 12:40) De Bijbel spreekt met absoluut gezag zowel waar hij handelt over het heil als waar hij spreekt over de geschiedenis, de kosmos en de natuur. De afgebeelde miniatuur is afkomstig uit een middeleeuws getijdenboek (Bibl. Nationale, Parijs).

b. Het misverstaan van specifiek antieke en oosterse zegswijzen en voorstellingen of van de alledaagse („voor-“, of liever „bovenwetenschappelijke“) spreektrant van de Bijbel.

c. Het niet onderscheiden van verschillende manifestaties, handelingen en woorden van God in onderscheiden fasen van de heilsgeschiedenis.

d. Vaak wordt eenzelfde zaak door verschillende schrijvers vanuit verschillende (schijnbaar tegenovergestelde) gezichtspunten gezien.

e. Vaak worden bij de beschrijving van eenzelfde zaak door verschillende schrijvers geheel verschillende aspecten van die zaak benadrukt dan wel weggelaten, waardoor ze elkaar nu juist zo treffend aanvullen in plaats van tegenspreken.

f. Veel passages kunnen op verschillende manieren „gelezen“ worden; het is frappant hoe vaak ze zo gelezen worden dat er tegenstrijdigheden ontstaat! (6) „Komen er in de Bijbel niet talloze historisch en wetenschappelijk onjuiste beweringen voor?“ – Hier ligt wel de belangrijkste voetangel als het om de inspiratie gaat, één die trouwens nauw met het vorige punt samenhangt. Wat te denken van een boek dat (zogenaamd) spreekt over een platte aarde, een hemelkoepel, de pilaren waar de aarde op rust, de vrouw van Kain die uit het niets komt opduiken, de herkauwende haas, de mythologische dieren, de primitieve wonderverhalen, de historische blunders, de twee tegenstrijdige scheppingsverhalen, de drie „zaligmakende dieren“ (de sprekende slang, de sprekende ezel en de vis waarin Jona drie etmalen huisde), en wat niet al voor achterhaalde voorstellingen die men toch niet van een volmaakte, alwetende God zou verwachten als Hij werkelijk de Bijbel woord voor woord geïnspireerd had!

Wij nemen dit bezwaar (dat ook in de moderne theologie zo'n grote rol speelt) zo serieus, dat wij daaraan het hele tweede deel van deze serie „De Bijbel open“ willen wijden! Daarin willen wij uitvoerig trachten aan te tonen dat de Bijbel niet alleen met goddelijk gezag spreekt over religieuze zaken maar ook waar hij handelt over de geschiedenis, de natuur en de kosmos. We willen aantonen dat dat er ook beslist wel toe doet! Wat we hier in kort bestek niet kunnen doen, namelijk de historische en wetenschappelijke betrouwbaarheid van de Schrift te argumenteren, zullen we in het tweede deel des te uitvoeriger doen. De Bijbel is geen geschiedenis- of wetenschapsboek; maar wáár hij over geschiedenis of wetenschap handelt, doet hij dat naar waarheid en met goddelijk gezag.

De inspiratie van het Oude Testament

Nu we de bijbelse leer van de inspiratie in haar hoofdkenmerken uiteengezet hebben en tegenover een aantal hoofdbezwaren hebben verdedigd, kunnen we wat uitvoeriger ingaan op de inspiratie van het Oude en het Nieuwe Testament afzonderlijk. Voor het Oude Testament hebben we op dit punt een dubbel getuigenis: dat van het Oude Testament over zichzelf en dat van het Nieuwe Testament over het Oude.

1. **Het Oude Testament over zichzelf.** We hebben in hoofdstuk 5 al gezien dat de schrijvers van het Oude Testament zich voorstelden en geaccepteerd werden als profeten, als „mannen Gods“, en dat hun geschriften onmiddellijk als goddelijk gezaghebbend aanvaard werden en op een heilige plaats werden bewaard. Zij waren „mannen van de Geest“ (vgl. Hosea 9:7) omdat de Geest van Jahweh hen dreef en als werktuig gebruikte: „De Here HERE heeft gesproken, – wie zou niet profeteren?“ (Amos 3:8). De profeet is de „woordvoerder“ van God, die namens Hem Zijn woorden uitsprak (vgl. Exodus 7:1; 4:30): „Ik zal Mijn woorden in zijn mond leggen, en hij zal alles tot hen zeggen, wat Ik hem gebied“ (Deuteronomium 18:18). Valse profeten konden ontmaskerd worden doordat hun woord niet uitkwam (Deuteronomium 18:22) of werden door God Zelf ontmaskerd (Numeri 16:8-35; 1 Koningen 18:38-40; 22:19-25). Wáre profeten van God waren het die door de kracht van de Geest de woorden van God in boeken vastlegden.

De boeken van het Oude Testament zijn dus „profetische schriften“. De

boeken van Mozes zijn „de geboden van Jahweh“ (Richteren 3:4) en „de woorden die Hij gesproken had over ons“ (Daniël 9:11,12). Ook het boek Jozua wordt „wetboek Gods“ genoemd (Jozua 24:26), en ook in de dagen van andere „vroegere profeten“ (zie de hoofdstukken 3 en 5) sprak God tot mensen (Richteren 1:2; 6:25; 1 Samuël 3:21) en werden Zijn woorden opgeschreven (1 Kronieken 29:29). Bij de „late profeten“, van Jesaja tot Maleachi, vinden we talloze malen het machtige woord „Zo spreekt de HERE“ herhaald. Ook getuigden zij van elkaar: Daniël (9:2) van Jeremia en Ezra (1:1; 5:1) van Jeremia en van Haggai en Zacharia, en Zacharia spreekt over de vroegere geschriften als „de onderwijzing en de woorden die de HERE der heerscharen door Zijn Geest, door de dienst van de vroegere profeten, had doen overbrengen“ (7:12). De Psalmen getuigen van hun inspiratie (45:2; 2 Samuël

23:2), de drie geschriften van Salomo zijn het product van zijn goddelijke wijsheid (1 Koningen 4:29-33), enz.

2. **Het Nieuwe Testament over het Oude.** In hoofdstuk 5 hebben we al gezien dat praktisch alle boeken van het Oude Testament in het Nieuwe Testament als goddelijk gezaghebbend worden aangehaald. Daarnaast is het ook belangrijk te zien hoe het Nieuwe Testament het Oude als een onverbreekelijke eenheid ziet, waarvan men dus geen delen willekeurig als niet-geïnspireerd mag losweken. We hebben hierboven al gezien dat het Oude Testament in het Nieuwe wordt aangeduid als „de Schriften” maar ook als „de Schrift” (bijv. Johannes 10:35). Andere (enkelvoudige) uitdrukkingen die op deze eenheid wijzen, zijn „het woord van God” (Marcus 7:13; Johannes 10:35; Romeinen 9:6; Hebrëen 4:12) en „de wet”; deze laatste uitdrukking doelt op de wet van Sinai óf op de vijf boeken van Mozes (bijv. in de zegswijze „de wet en de profeten”: Matthëus 5:17; 7:12 etc.) óf op het hele Oude Testament (Johannes 10:34; 12:34; 15:25; Handelingen 25:8; Romeinen 3:10-19; 1 Corinthiërs 14:21).

Het is ook opvallend dat voor de nieuwtestamentische schrijvers de uitdrukking „De Schrift zegt” precies hetzelfde betekent als „God zegt”. In Galáten 3:8 en Romeinen 9:17 voert Paulus de Schrift sprekende in, waar hij letterlijk bedoelt dat God sprak. De woorden van de Schrift waren voor hem identiek met de woorden van God, zodat hij kon zeggen: „De Schrift zegt”, waar hij bedoelt: „God zegt in de Schrift”. Ook het omgekeerde komt voor: de Here Jezus legt de woorden van Genesis 2:24 God in de mond (Matthëus 19:4,5) terwijl het vers niet letterlijk een uitspraak van God maar van Mozes is; voor Christus is dat in de Schrift echter hetzelfde. Precies zo leggen de discipelen de woorden van de bijbelschrijvers God in de mond (Handelingen 4:24-26; 13:32-35; zie ook Hebrëen 1:5-13). Degene die „door de mond van Zijn heilige profeten” sprak, was God (Lucas 1:70), de Heilige Geest (Handelingen 1:16), de Geest van Christus (1 Petrus 1:11).

Met name het getuigenis van Christus over het Oude Testament is bijzonder belangrijk. Volgens Hem was het „in de Geest” geschreven (vgl. Matthëus 22:43), zodat zelfs het kleinste onderdeel ervan goddelijk is en vervuld zal worden (Lucas 16:17; 18:31; 24:25-27,32,44-46). In Zijn twist met de satan beriep Hij Zich niet op Zijn eigen gezag, maar op de Schriften, met het drievoudige antwoord: „Er staat geschreven” (Matthëus 4:1-10), ja, Hij stelde zelfs het geschreven Woord boven Zijn eigen woorden (Johannes 5:39-47). Als zelfs Hij, de Zoon van God, Zich zowel bij Zijn twistgesprekken als bij Zijn onderwijs talloze malen op de Schrift beriep, hoe groot moet dan het gezag van die Schrift zijn! Hij stelde in het licht wat het gevolg is als men de Schrift veronachtzaamt: „Gij dwaalt, want gij kent de Schriften niet noch de kracht Gods” (Matthëus 22:29). Het gezag van de Schriften is zelfs groter dan opgewekte doden of een engel uit de hemel zouden kunnen bezitten (Lucas 16:29-31; Galáten 1:8). Juist van die schriftplaatsen die tegenwoordig zo scherp worden aangevallen, bevestigt Christus de goddelijke juistheid, zoals de geschiedenissen van Adam en Eva, de zondvloed, Jona, Daniël, de eenheid van het boek Jesaja en het auteurschap van Mozes t.a.v. de eerste vijf boeken. Sommigen hebben wel tegengeworpen dat Christus en de apostelen niet werkelijk de inspiratie van het Oude Testament bevestigd hebben, maar zich eenvoudig aan de gangbare joodse opvattingen van hun tijd hebben aangepast (nog afgezien van de nog ergere dwaling dat Christus „ook niet beter wist”!). Maar wat is het woord van de Here Jezus en Zijn apostelen waard als zij zich bewust zo gemakkelijk, op een zo essentieel punt, aan verkeerde opvattingen aanpassen? Kan men echter werkelijk volhouden dát zij dat deden, als men ziet hoezeer Christus hen bestrafte die in strijd met de Schrift handelden en leerden, of die menselijke overleveringen hoger stelden dan de Schrift (Matthëus 15:1-6), en hoe Hij de nadruk legde op de handhaving en vervulling van elk onderdeel van de Schrift, zoals we zagen? Als ik geloof in Christus, mag mijn houding tegenover de Schrift dan een andere (een mindere) zijn dan die van Hem?

Kunstenaars hebben hun inspiratie gebruikt om het geïnspireerde Woord van God zo kunstig mogelijk te verluchten. Juweeltjes van schoonheid heeft dat opgeleverd.

De inspiratie van het Nieuwe Testament

Ook hier kunnen we twee groepen van aanwijzingen onderscheiden. Zoals Christus de inspiratie van het Oude Testament bevestigde, zo beloofde Hij de inspiratie ook aan de discipelen; en dezen konden zich op grond van deze belofte en van hun apostolische roeping op deze goddelijke inspiratie beroepen:

1. **De voorzegging van Christus.** De Here Jezus beloofde de discipelen die Hij riep en uitzond, meermalen de bijzondere leiding van de Heilige Geest: „Gij zijt het niet die spreekt, doch het is de Geest uws Vaders, die in u spreekt” (Matthëus 10:20; Marcus 13:11, „de Heilige Geest”); „de Heilige Geest zal u op het eigen ogenblik leren, wat gij zeggen moet” (Lucas 12:12). Als dit al gold voor de ogenblikken dat zij mondeling zouden moeten getuigen, hoeveel te meer gold het als zij hun geschriften zouden schrijven. De Here Jezus gaf zelfs afzonderlijke beloften voor de verschillende delen van het Nieuwe Testament: „De Trooster, de Heilige Geest, die de Vader zenden zal in Mijn naam, die zal u alles leren en u te binnen brengen al wat Ik u gezegd heb” (Johannes 14:26; dit zien we vooral vervuld in de *Evangelien*); „Wanneer de Trooster komt, die Ik u zenden zal van de Vader, de Geest der waarheid, die van de Vader uitgaat, zal deze van Mij getuigen; en gij moet ook getuigen, want gij zijt van het begin aan met Mij” (Johannes 15:26,27; dit laatste zien we vooral in de *Handelingen*); „Wanneer Hij komt, de Geest der waarheid, zal Hij u de weg wijzen tot de volle waarheid; want Hij zal niet uit Zichzelf spreken, maar al wat Hij hoort, zal Hij spreken (zie de *brieven*) en de toekomst zal Hij u verkondigen” (zie de *Openbaring*) (Johannes 16:13).

In Zijn gebed tot de Vader heeft Christus speciaal voor de eenheid van het getuigenis van de apostelen gebeden: „Heilige Vader, bewaar hen (de apostelen) in Uw naam, die Gij Mij gegeven hebt, dat zij één zijn zoals Wij” (Johannes 17:11). En tenslotte zond Hij hen uit als Degene die alle macht in hemel en op aarde bezit, opdat zij discipelen zouden maken en hun zouden *leren* onderhouden al wat Christus hun geboden had (Matthëus 28:18,19). En zó gingen zij heen: was het Oude Testament „Woord Gods” (zie boven), de prediking van Jezus was het ook (Lucas 5:1), en zo was de prediking van de apostelen dat eveneens (Handelingen 8:14; 11:1; 12:24; 13:7,44-49; 15:35,36; 17:13; 18:11; 19:20; vgl. 1 Thessalonicenzen 2:13). Hoeveel te meer gold dit dan voor hun geschreven woorden die hoger aangeslagen werden dan gesproken woorden (vgl. Johannes 5:47; Lucas 16:30,31).

2. **De aanspraken van de schrijvers.** De apostolische schrijvers van het Nieuwe Testament waren zich er ook zeer wel van bewust dat zij „Woord Gods” schreven, en ook dat zij geen opvolgers zouden hebben omdat apostelen ooggetuigen geweest moesten zijn van Christus (Handelingen 1:21,22; 1 Corinthiërs 9:1; vgl. 2 Corinthiërs 12:12). Het Nieuwe Testament is dus het enige werk dat er aanspraak op kan maken (en dat ook doet) de vervulling van Christus' belofte en het authentieke verslag van de apostolische leer (en dus van de leer van Christus) te zijn; zie Galáten 1:6-12; Hebrëen 2:3,4.

Eén van de consequenties daarvan is dat het Nieuwe Testament zich op één lijn stelt met het Oude. Wordt dit laatste „de Schriften” genoemd, Petrus stelt de „Schriften” van Paulus op één lijn met „de overige Schriften” (2 Petrus 3:16). Paulus zelf noemt zijn brieven „profetische Schriften” (Romeinen 16:26) en geeft ze evenveel gezag als het Oude Testament (vgl. 1 Timótheüs 4:11,13). Ook spreekt hij over het Evangelie van Lucas als „de Schrift” in 1 Timótheüs 5:18, waar hij Deuteronomium 25:7 én Lucas 10:7 aanhaalt en ze daarmee op één lijn stelt. Johannes noemt zijn boek de Openbaring „profetie” (1:3; 22:18,19) en rekent zich daarmee onder de „profeten”; vergelijk wat we net vonden in Romeinen 16:26 en zie ook Efeziërs 2:20; 3:3,5. Zowel het Oude als het Nieuwe Testament is dus geschreven door „profeten”, mannen Gods, en staan daarmee op hetzelfde niveau.

Door het hele Nieuwe Testament heen zien wij derhalve krachtige aanspraken op inspiratie en goddelijk gezag. Zie bijvoorbeeld de plechtige verklaringen van de Evangelisten (o.a. Marcus 1:1; Lucas 1:1-4; Johannes 20:31;

21:24) en die van Paulus in verschillende brieven (Romeinen 1:1-3; 16:26; 2 Corinthiërs 10-13; Galáten 1 en 2; Colossenzen 1:23-26; 4:16; 1 Thessalonicenzen 2:13; 5:27; 2 Thessalonicenzen 3:14; 2 Timótheüs 1:13; 4:1,2). Soortgelijke kenmerken vertonen de „algemene brieven” (o.a. Jacobus 1:1; 1 Petrus 1:1; 5:1,12; 2 Petrus 3:1,2; 1 Johannes 1:1-5; 4:1-6; 5:13; Judas 3).

Aanwijzingen voor de inspiratie

Men kan voor de inspiratie van de Bijbel wel vele „argumenten” aanvoeren – en dat hebben we ook geprobeerd – maar uiteindelijk zou het daarmee kunnen gaan als met de bewijzen dat de zon bestaat: het beste bewijs is de onmiddellijke ervaring van het licht en de warmte van de zon. Zo is het met de inspiratie: het beste bewijs ervoor is uiteindelijk de geloofservaring van de

gevolgen en uitwerking van die inspiratie! We zouden in dit opzicht vier aspecten kunnen onderscheiden:

1. De morele kracht en autoriteit van de Bijbel. In hoofdstuk 5 zagen we onder de kenmerken van een „canoniek” boek het goddelijke gezag en de levensvernieuwende kracht van zo’n boek. Nu zien we hoe zo’n boek aan die eigenschappen komt: het zijn de gevolgen van de goddelijke inspiratie! Zoals Christus „leerde als gezaghebbende” (Matthéüs 7:29), zó leert de Bijbel met zijn honderden malen herhaalde „Zo spreekt de HERE”. Men moet de Bijbel wél deze kans geven met gezag te spreken; hij zal brullen als een leeuw, maar het „gezag” van een leeuw kan pas blijken als men hem loslaat. De leer van de Bijbel moet niet zozeer verdedigd als wel verkondigd worden. Uiteindelijk moet een mens, om door de Bijbel „overweldigd” te worden, immers niet in zijn verstand maar in zijn hart en geweten overtuigd worden, en dat is het werk van de Heilige Geest (1 Corinthiërs 2:13,14; 2 Petrus 1:19-21). Zoals Pascal zei: „Er is licht genoeg voor degene die zien wil” (vgl. Johannes 7:17; Openbaring 22:17). Bij duizenden is het licht van Gods Woord in de harten gaan schijnen (2 Corinthiërs 4:1-6) en zij hebben de levensvernieuwende kracht van dat Woord persoonlijk ervaren.

2. De eenheid van de Bijbel. Nu wij het geheim van de inspiratie kennen, kunnen wij ook beter begrijpen waardoor de Bijbel zulke unieke kenmerken

*„Welzalig de man die niet wandelt in de raad der goddelozen, die niet staat op de weg der zondaars, noch zit in de kring der spotters; maar aan des Heren wet zijn welgevallen heeft, en diens wet overpeinst bij dag en bij nacht. Want hij is als een boom, geplant aan waterstromen, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, welks loof niet verwelkt; – al wat hij onderneemt, gelukt.”
(Psalm 1:1-3)*

bezit als wij al in hoofdstuk 1 hebben beschreven. We denken nu vooral aan het unieke van zijn ontstaan en het unieke van zijn eenheid: wie of wat heeft de eenheid gecreëerd van 66 boeken, geschreven over een tijdvak van minstens 1500 jaar, door pakweg 40 schrijvers, in drie talen, met honderden onderwerpen, maar met één leidend thema: Jezus Christus? Geen mens of groep van mensen stelden het Boek samen: de boeken werden eenvoudig aan de groeiende verzameling toegevoegd nadat ze geschreven waren, gewoon omdat zij die ze ontvingen, ze als goddelijk geïnspireerd erkenden. De verzameling vertoont een opmerkelijk „plan” zonder dat enig mens dat plan van tevoren of tijdens het ontstaan kon kennen. De oorsprong van dat plan moet uitgaan boven de bijbelschrijvers zelf en moet bovennatuurlijk zijn; de eenheid van de Schrift moet stammen van Hem van wie zij zelf duizenden malen getuigt dat Hij haar Auteur is.

3. De aanvaarding van de Bijbel. We hebben in hoofdstuk 1 al gewezen op de wonderbaarlijke actualiteit, de gigantische verspreiding, de haarzuivere overlevering en de hardnekkige overleving van de Bijbel. We weten nu het geheim: miljoenen mensen in de geschiedenis hebben dit Boek aanvaard als het geïnspireerde Woord van God. Vanaf het begin heeft de christelijke kerk vele en krachtige getuigenissen van die inspiratie afgelegd. Reeds de oudste kerkvaders beschouwden ook het Nieuwe Testament als „Schrift” en verwezen er op precies dezelfde wijze naar als de apostelen deden t.o.v. het Oude Testament. De leer van de inspiratie is niet een uitvinding van blinde orthodoxie in een uithoek van de christenheid, maar vanaf het allereerste begin tot vandaag is er een ononderbroken stroom van miljoenen christenen geweest die van harte de volledige, woordelijke inspiratie van de Schrift aanvaard hebben.

4. De historische en wetenschappelijke betrouwbaarheid van de Bijbel. We hebben hierboven even over vermeende fouten en tegenstrijdigheden in de Bijbel gesproken en erop gewezen dat de meeste heel gemakkelijk op te lossen zijn. Laten er nu enkele problemen overblijven die niet (direct) oplosbaar zijn – realiseert men zich eigenlijk wel hoeveel duizenden fouten van historische, kosmologische aard, vergissingen, weglatingen, overdrijvingen de 31.173 verzen van de Bijbel hadden moeten bevatten als hij niet het geïnspireerde Woord van God was? Vergelijk daarmee eens de dwalingen van de Egyptenaren (die Mozes niet beïnvloedden!), van de Chaldeeën (die Daniël niet in de war brachten!), van de Grieken (die Paulus niet misleidden!); denk aan de onwetenschappelijkheden die we bij de Hindoes, bij Homerus, bij Aristoteles, zelfs bij Augustinus en Ambrosius vinden, waar zij over de stoffelijke wereld spreken.

De Bijbel spreekt over de natuur, de zon, maan en sterren, de dieren, de planten, het licht, de atmosfeer, de zee, de bergen – en dat alles (hoewel in boven-wetenschappelijke taal) naar waarheid! De Bijbel spreekt over duizenden plaatsen en gebeurtenissen uit de oudheid – maar geen archeologische vondst heeft ooit een bijbelse uitspraak als onjuist ontmaskerd. De spot van de critici verstierf toen de archeologen ontdekten dat de schrijfkunst al in Abrahams dagen bestond, toen de geschiedenis en chronologie van de koningen van Israël bevestigd werd, en toen het bestaan van koning Belsazar van Babel en van het antieke volk der Hethieten bewezen werd. En niet alleen spreekt de Bijbel betrouwbaar over het verleden maar ook over de toekomst. Hij bevat honderden voorspellingen, soms honderden jaren tevoren gedaan, die letterlijk zijn uitgekomen; geen vage voorspellingen waar men alle kanten mee uitkan (zoals met een horoscoop), maar zeer precieze aankondigingen, zoals de nauwkeurige voorzegging van het tijdstip, de plaats en de wijze van de geboorte van Christus en de verdere profetieën aangaande Zijn leven, sterven, opstanding en hemelvaart. De Koran en de Veda’s bevatten niet zulke precieze voorspellingen die ook nog uitgekomen zijn. De oorzaak daarvan is heel eenvoudig: de Bijbel verschilt van alle (godsdiensdige) boeken in deze wereld doordat hij het onfeilbare, gezaghebbende, volledig geïnspireerde Woord van God is.